



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 357/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], podnikajúceho pod obchodným menom [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Katusom, Žižkova 6, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 29/2018 z 15. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], podnikajúceho pod obchodným menom [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 29/2018 z 15. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) „*v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7Cob/27/2017 z 12. decembra 2017*“.

1.1 Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 nemala ústavná sťažnosť prideleného sudcu spravodajcu. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce boli nevybavené veci sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynulo 16. februára 2019, prerozdelené medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019, a to náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je podľa čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu), a preto bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté v tomto zložení senátu.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Humenné (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 Cb 208/2015 (pôvodne bol spor vedený pod sp. zn. 12 Cb 38/2013 ako vzájomná žaloba, následne bol vylúčený na samostatné konanie) bol sťažovateľ v procesnej pozícii žalovaného rozsudkom okresného súdu z 18. apríla 2017 zaviazaný k úhrade sumy 7 018,83 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Prvoinštančný rozsudok bol vyhlásený na pojednávaní 18. apríla 2017, na ktorom okresný súd v rámci postupu podľa § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uviedol, že „*je stále sporná medzi stranami skutočnosť ohľadom toho, že podľa vyjadrení v spise 12Cb/38/2013 bolo uvedené, že žalovaný mal z gulatiny narezat' ešte 12m2 podvalov tzv. pražcov, ktoré mu ostali*“. Okresný súd následne

bez vykonania ďalšieho dokazovania, keďže strany ďalšie dôkazy nenavrhli, po záverečných rečiach vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal nepreskúmateľnosť, nepresvedčivosť a prekvapivosť rozsudku okresného súdu, tvrdiac, že tento konal v priamom rozpore so základnými zásadami civilného súdneho konania a ústavnými princípmi právneho štátu, „*keď zjavne aplikujúc ustanovenie § 181 ods. 2 CSP uviedol, ktoré skutočnosti považuje za sporné (napr. dohodu o výťažnosti dreva ako aj to, že žalovaný mal z guľatiny odovzdať ešte 12m³ podvalov), teda pri svojom predbežnom prejednaní sporu (i keď neúplnom keďže neuviedol svoje predbežné právne posúdenie) rozhodol bez akéhokoľvek ďalšieho vykonaného dôkazu v príkrom rozpore, teda prekvapivo*“. Sťažovateľ v odvolaní namietal i nesprávne právne posúdenie, keďže podľa jeho názoru okresný súd na zistený skutkový stav neaplikoval správnu právnu normu. Odvolanie odôvodnil tiež nesprávnym zistením skutkového stavu, keďže podľa neho sa súd prvej inštancie „*vonkoncom*“ nevysporiadal s tvrdeniami sťažovateľa ako žalovaného a s výpoveďou svedka [REDACTED] na pojednávaní 12. decembra 2013. Krajským súdom bol rozsudok okresného súdu z 18. apríla 2017 potvrdený ako vecne správny rozsudkom.

4. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré odôvodnil vadou zmätočnosti s poukazom na § 420 písm. f) CSP, ktorú videl v arbitrárnosti, nepresvedčivosti a prekvapivosti rozsudku krajského súdu (a tiež ním potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie). Sťažovateľ poukázal na to, že súd prvej inštancie napriek konštatovanej spornosti tvrdení nevykonal ďalšie dôkazy na účel zistenia skutkového stavu a vydal rozsudok, dôsledkom čoho došlo k nesprávnemu procesnému postupu. Svoj postup okresný súd nijako v odôvodnení svojho rozsudku neodôvodnil, pričom takéto jeho rozhodnutie následne krajský súd podľa názoru sťažovateľa „*paušálne*“ potvrdil. Sťažovateľ v dovolaní tiež uviedol, že z rozhodnutí súdu prvej inštancie a krajského súdu nie je zrejmé, z akých skutkových tvrdení a dôkazov súdy vychádzali, avšak v odôvodnení napadnutého rozsudku absentujú úvahy o tom, ako sa vysporiadal s ostatnými tvrdeniami svedkov a žalovaného v konaní, ktoré sťažovateľ v dovolaní bližšie neoznačil. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa

odmietol, keďže podľa názoru dovolacieho súdu sťažovateľom uvedený dovolací dôvod nie je odôvodnený v súlade s § 431 ods. 2 CSP, pretože z obsahu dovolania nevyplýva, realizáciou akých procesných práv mali konajúce súdy nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožniť sťažovateľovi v takej miere, že malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd na doplnenie uviedol, že medzi procesné práva predpokladané § 420 písmeno f) CSP patrí napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom a podobne.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti rozsiahlo poukazuje na závery judikatúry ústavného súdu (napríklad I. ÚS 35/98, I. ÚS 22/03, III. ÚS 7/08, III. ÚS 190/2016) a Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad Garcia Ruiz v Španielsko, Hadjianastasiou v. Grécko, Higgins v. Francúzsko). V ústavnej sťažnosti okrem iného uvádza, že *„Konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process), pričom na zabezpečenie tejto ochrany Civilný sporový poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich (...). Tak ako sťažovateľ uviedol aj vo svojom dovolaní civilný sporový poriadok stojí okrem iného na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu a princípe právnej iste. Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z princípov civilného procesu obsiahnutých v úvodných článkoch civilného sporového poriadku, bolo v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Ustanovenie § 181 ods. 2 CSP posilňuje toto právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami.“*

Sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že vo svojom odvolaní aj dovolaní v nadväznosti na vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že z rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu *«nie je zrejmé, z akých skutkových tvrdení a dôkazov vychádzal, nakoľko v odôvodnení napadnutého rozsudku absentujú úvahy súdu o tom ako sa súd vysporiadal s ostatnými tvrdeniami svedkov a žalovaného v konaní o neexistencii dohody o vyťažnosti dreva... Tým, že súd prvej inštancie rozhodol „nečakane“, ktorého postup následne odobril odvolací súd, bolo sťažovateľovi odňaté právo napadnúť odvolaním rozhodnutie súdu v uvedenej časti a prípadne namietat' správnosť (zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. Oba nižšie súdy svojím postupom znemožnili sťažovateľovi realizáciu jeho procesných práv a zaťažili konanie procesnou vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP.»*.

6. Podľa názoru sťažovateľa nemožno súhlasiť s názorom dovolacieho súdu, že v dovolaní neuviedol dovolací dôvod v súlade s § 431 ods. 2 CSP, keďže z jeho celkového obsahu je zrejmé, že k porušeniu procesných práv sťažovateľa došlo nedostatočným odôvodnením, zmätočnosťou a nepreskúmateľnosťou rozhodnutí súdov. Prísny formalizmom podľa názoru sťažovateľa dovolací súd zasiahol a porušil jeho práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 garantovaného ústavou. Sťažovateľ tiež uviedol, že *„napriek existencii vady v zmysle § 421 CSP sťažovateľ vzhľadom na vtedajšiu právnu úpravu (zákaz kumulácie dovolacích dôvodov) z preventívnych dôvodov odmietnutia takéhoto podania, dovolacie dôvody neuviedol, čím už v tom čase došlo zo strany dovolacieho súdu prvýkrát k porušeniu jeho práva“*.

7. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom takto:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obdo/29/2018 zo dňa 15.10.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob/27/2017-99 zo dňa 12.12.2017 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vedené pod sp. zn. 3Obdo/29/2018 zo dňa 15.10.2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 195,25 EUR, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. Vladimíra Kotusa, Žižkova 6. Košice do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý sa v súlade s § 246 ods. 1 použije aj na konanie o tejto sťažnosti, ktoré začalo pred jeho účinnosťou.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

14. Podľa § 150 ods. 1 CSP majú strany povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

15. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

Podľa § 151 ods. 2 CSP ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

16. Podľa § 181 ods. 1 CSP po vyvolaní veci a úkonoch podľa § 180 žalobca prednesie podstatný obsah žaloby a vyjadrení podľa § 167. Žalovaný má právo vyjadriť sa k prednesu žalobcu. Strana môže odkázať na svoje písomné podanie.

Podľa § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

17. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Podľa § 431 ods. 2 CiSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

18. Podľa § 447 písm. f) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Ústavný súd považuje za potrebné na úvod uviesť, že účelom obligatórneho zastúpenia advokátom v konaní o ústavnej sťažnosti je zabezpečiť zrozumiteľné skutkové a právne vymedzenie namietaného porušenia ústavných práv sťažovateľa v podobe náležitej argumentácie, čo je aj osobitnou náležitosťou ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

20. V posudzovanom prípade ústavný súd z popisu procesného postupu a rozhodnutí všeobecných súdov zhrnutého v texte ústavnej sťažnosti a z jej príloh sám vyabstrahoval, že jej podstatou je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozhodnutím najvyššieho

súdu, konkrétne: (i) tým, že najvyšší súd aproboval postup okresného súdu a krajského súdu, v rámci ktorého okresný súd napriek konštatovanej spornosti tvrdení nevykonal ďalšie dôkazy na účel zistenia skutkového stavu a vydal prekvapivý rozsudok, (ii) tým, že najvyšší súd aproboval nepreskúmateľnosť rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu vo vzťahu k nevykonaným dôkazom, (iii) nesprávnym postupom najvyššieho súdu spočívajúcim vo formalistickom závere o neuvedení dovolacieho dôvodu v súlade s § 431 ods. 2 CSP a (iv) tým, že sťažovateľ vzhľadom na vtedajšiu súdnu prax neuplatnil viacero dovolacích dôvodov.

21. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že sťažovateľ sa v tomto konaní pred ústavným súdom domáha zrušenia iba napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a iba najvyšší súd je výslovne označený sťažovateľom ako porušovateľ. Ak by aj sťažovateľ predmetnou ústavnou sťažnosťou zamýšľal napadnúť rozhodnutie krajského súdu, prípadne aj rozhodnutie okresného súdu (čomu by mohol nasvedčovať obsah ústavnej sťažnosti), vo vzťahu k rozhodnutiam týchto súdov by ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť pre nedostatok jeho právomoci. Keďže preskúmanie rozhodnutia okresného súdu bolo v právomoci krajského súdu a následne preskúmanie rozhodnutia krajského súdu bolo v právomoci najvyššieho súdu na základe podaného dovolania, v súvislosti s namietaným porušením označených práv je z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, IV. ÚS 490/2011), tak ako je to výslovne uvedené v petite ústavnej sťažnosti.

22. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti uzavrel, že je daná jeho právomoc, sťažovateľ je zastúpený advokátom, ústavná sťažnosť má náležitosti ustanovené zákonom, je prípustná, bola podaná včas a oprávnenou osobou, no po obsahovej stránke je zjavne neopodstatnenou.

III.1 K námietke prekvapivosti rozhodnutí

23. Ústavný súd konštatuje, že v bode 7.2 až 7.5 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu možno nájsť pomerne obsiahlu argumentáciu, ktorou sa najvyšší súd vysporiadal s námietkou sťažovateľa o prekvapivosti rozhodnutí nižších inšancií. Po podrobnom oboznámení sa s týmito závermi najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd venoval tejto konkrétnej námietke sťažovateľa náležitú pozornosť a vysporiadal sa s ňou tak, že rozhodnutie najvyššieho súdu v tejto časti ústavný súd nepovažuje za arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené a tým aj za ústavne udržateľné. Nad rámec už uvedeného ústavný súd k tejto námietke sťažovateľa dodáva nasledujúce:

24. Medzi základné princípy civilného sporového procesu patrí povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť, čo znamená, že strana sporu, ktorá z určitej skutkovej okolnosti vyvodzuje právne následky, musí skutkové tvrdenia uviesť (predložiť súdu) a zároveň označiť dôkazné prostriedky na ich preukázanie, inak môže byť procesne neúspešnou. Pri určení, ktoré skutkové tvrdenia považuje súd medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné, vychádza súd z pravidla uvedeného v § 151 CSP (podobne Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 671.). Skutkové tvrdenie je medzi stranami sporné vtedy, ak bolo účinne popreté spôsobom uvedeným v § 151 ods. 2 CSP, teda ak protistrana takéto skutkové tvrdenie výslovne poprela a uviedla vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach.

25. Ústavný súd nemôže prehliadnúť sťažovateľom nesprávne vnímaný výklad pojmu „spornosť“, resp. zjavne nesprávne ponímanie postupu prvoinštančného súdu podľa § 181 ods. 2 CSP, z ktorého vychádzal už pri podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu a následne aj v dovolaní a ústavnej sťažnosti.

26. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ak súd pri postupe podľa § 181 ods. 2 CSP označí určité skutkové tvrdenie ako sporné, to neznamená, že ho považuje aj za nepreukázané, resp. že vo vzťahu k tomuto skutkovému tvrdeniu vyslovuje svoj konečný názor. Preto ak súd prvej inštanície označil konkrétne skutkové tvrdenie ako sporné („medzi

stranami je sporné uzavretie dohody o výťažnosti dreva“), neprezentoval tým svoj názor na to, či túto skutočnosť považuje v danom momente za preukázanú alebo nie a z jeho názoru nie je možné vyvodit' záver, že dohoda o výťažnosti neexistuje, je neplatná a podobne. Naopak, vymedzením sporných a nesporných skutočností postupom podľa § 181 ods. 2 CSP súd iba usmerňuje strany sporu v tom, či vo vzťahu ku konkrétnym skutkovým okolnostiam je alebo nie je potrebné vykonať ďalšiu procesnú aktivitu (najmä predložením návrhov na vykonanie dôkazov). Význam tejto povinnosti, ktorá má byť obligatórnou súčasťou postupu súdu v rámci vedenia pojednávania, spočíva vo vymedzení spornej časti predmetu sporu a v konečnom dôsledku má prispieť k efektívnemu a rýchlemu priebehu civilného sporu. Strany sporu by tak mali po tomto vymedzení smerovať svoju dôkaznú iniciatívu práve len k sporným skutočnostiam.

Ak v posudzovanom prípade sťažovateľ ostal pasívny a nepredniesol ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania (a to bez ohľadu na to, že tak zjavne neučinil, pretože nesprávne vnímal podstatu názoru vysloveného súdom), nemohol to byť okresný súd, kto znemožnil sťažovateľovi uplatnenie jeho procesných práv. Okresnému súdu nič nebránilo vec po skutkovej a právnej stránke posúdiť a vydať rozsudok, ktorý za daného priebehu sporu nie je možné vnímať ako prekvapivý. Ústavný súd poznamenáva, že najvyšší súd význam postupu podľa § 181 ods. 2 CSP sťažovateľovi všeobecne aj v okolnostiach prejednávaneho prípadu veľmi výstižne priblížil (bod 7.4 a 7.5 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu). Rovnako ústavný súd za náležité považuje aj vysvetlenie krajského súdu, prečo nemožno prvoinštančné rozhodnutie považovať za prekvapivé (bod 19 odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

III.2 K námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutí

27. Sťažovateľ vo všeobecnosti namieta, že už v odvolaní a rovnako aj v dovolaní v nadväznosti na ním uplatnenú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k rozsudku okresného súdu a krajského súdu uviedol, že „z uvedených rozhodnutí nie je zrejmé z akých skutkových tvrdení a dôkazov súdy vychádzal, nakoľko v odôvodnení napadnutého rozsudku (sťažovateľ neoznačuje, ktorého, pozn.) absentujú úvahy o tom, ako sa súd vysporiadal s ostatnými (sťažovateľ neoznačuje, ktorými, pozn.) tvrdeniami svedkov

a žalovaného v konaní o neexistencii/neexistencii (zrejme chcel sťažovateľ uviesť existencii/neexistencii, pozn.) dohody o vyťaženosti dreva“.

28. Ústavný súd zdôrazňuje, že ústavná sťažnosť musí okrem iného obsahovať tiež konkrétne skutkové okolnosti a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti veľmi všeobecná a sťažovateľ v nej nekonkretizoval, aké tvrdenia svedkov a žalovaného neboli zohľadnené. Ústavný súd poukazuje na to, že na podobne všeobecné konštatovania vo vzťahu k ním tvrdenej nepreskúmateľnosti rozhodnutí krajského súdu a okresného súdu sa sťažovateľ obmedzil už v dovolaní.

29. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

30. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

31. Ústavný súd poznamenáva, že krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné rozsudok okresného súdu z 18. apríla 2017 potvrdiť ako vecne správny a primeraným spôsobom ich odôvodnil. Reflektujúc na námietku sťažovateľa o svedkovi [REDAKOVANÉ] je potrebné uviesť, že krajský súd v odôvodnení rozsudku (bod 17) vysvetľuje, prečo sa s interpretáciou sťažovateľa nestotožňuje. Za podstatné však ústavný súd považuje, že správnosť záverov krajského súdu sťažovateľ v podanom dovolaní vôbec nenamietal a neuviedol, konkrétne ktoré dôkazy mali byť súdmi nižších inšancií opomenuté. Aj s ohľadom na to ústavný súd dospel k zisteniu, že najvyšší súd aj v tejto otázke správne posúdil dovolanie tak, že dovolací dôvod nebol vymedzený v súlade s § 431 ods. 2 CSP.

III.3 K námietke prísneho formalizmu zo strany najvyššieho súdu

32. Sťažovateľ v podanom dovolaní vo všeobecnej rovine namietal zmätočnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov nižšej inšancie, avšak tieto všeobecné konštatovania ničím bližšie neodôvodnil a nekonkretizoval. Ústavný súd sa v tomto prípade plne stotožňuje so závermi najvyššieho súdu, že dovolací dôvod v tejto časti nebol odôvodnený v súlade s § 431 ods. 2 CSP, pretože z obsahu dovolania sťažovateľa vôbec nevyplývalo, realizáciu akých procesných práv mali konajúce súdy nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožniť sťažovateľovi v takej miere, že tým malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd preto v zmysle § 447 písm. f) CSP postupoval správne a ústavný súd v jeho postupe, resp. rozhodnutí neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľových práv ústavnoprávnej intenzity.

III.4 K zúženému odôvodneniu dovolania sťažovateľa v dôsledku rozhodovacej praxe najvyššieho súdu

33. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k podanému dovolaniu uviedol: *„Na záver sťažovateľ dodáva, že napriek existencii vady v zmysle § 421 CSP sťažovateľ vzhľadom na vtedajšiu právnu úpravu (zákaz kumulácie dovolacích dôvodov) z preventívnych dôvodov odmietnutia takéhoto podania, dovolacie dôvody neuviedol, čím už v tom čase došlo zo strany dovolacieho súdu prvý krát k porušeniu jeho práva.“*

34. Ústavný súd musí opätovne uviesť, že ide len o všeobecné konštatovanie (ako uvádza sám sťažovateľ *„na záver“*) a neobsahuje žiadnu právnu argumentáciu či opis porušenia sťažovateľových práv, a preto túto časť sťažnosti nemôže posúdiť inak ako nedôvodnú.

35. Napriek tomu považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že v čase podania dovolania sťažovateľa (5. február 2018) bola rozhodovacia prax najvyššieho súdu taká, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a podľa § 421 CSP bola považovaná za neprípustnú. Najvyšší súd však svoje stanovisko vyjadrené v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 neskôr revidoval a v uznesení veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018 uviedol: *„Po prejednaní veci z hľadiska predloženej právnej otázky a s prihliadnutím k vyžiadaným stanoviskám dospel veľký senát k odlišnému právnemu názoru, než aký bol vyslovený v rozhodnutí 1 VCdo 2/2017, a to k názoru, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. prípustná je.“*

36. Ústavný súd zastáva názor, že zo samotnej skutočnosti, že najvyšší súd zmenil, resp. sa odchýlil od svojho skoršieho právneho názoru o zákaze kumulácie dovolacích dôvodov, nemožno vyvodit' zásah do základných práv sťažovateľa. Je potrebné zdôrazniť, že samotný sťažovateľ nezaložil prípustnosť dovolania na dôvodoch podľa § 421 CSP a nevymedzil dovolacie dôvody podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP. Nemožno vidieť zásah do základného práva sťažovateľa v tom, že samotný sťažovateľ sa rozhodol svoje procesné

práva nevyužiť. Aj keby tak sťažovateľ urobil, ako tvrdí, v dôsledku v tom čase prevládajúceho názoru v rámci judikatúry najvyššieho súdu, najvyšší súd bol pri rozhodovaní o jeho dovolaní viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Inak by bolo potrebné hodnotiť situáciu, ak by sťažovateľ založil prípustnosť dovolania aj prostredníctvom dôvodov podľa § 421 CSP a jeho dovolanie by najvyšší súd odmietol v súlade s niekdajšou judikatúrou o neprípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov. O takýto prípad však v posudzovanej ústavnej sťažnosti nešlo.

IV.

37. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (z novších rozhodnutí napr. I. ÚS 418/2019, ktoré zároveň odkazuje na staršie rozhodnutia I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

38. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

39. Ústavný súd z uvedených dôvodov konštatuje, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu